

WOJEWODA WIELKOPOLSKI
PS-Pi.431.3.2.2021.1

Poznań, 1 lipca 2021 r.

Pan

Marek Szczepan Buława

Wójt Gminy Zakrzewo

ul. Kujańska 5

77 – 424 Zakrzewo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 ust. 1,2,4 w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 i art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1464), w dniach od 19 kwietnia do 21 maja 2021 r., z przerwą w dniach: 22 i 23 kwietnia 2021 r., została przeprowadzona w Urzędzie Gminy w Zakrzewie (77-424 Zakrzewo, ul. Kujańska 5), kontrola w trybie zwykłym, w zakresie realizacji świadczeń rodzinnych oraz zasiłku dla opiekuna w okresie od 1 lipca 2020 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działań wcześniejszych, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli. W związku z powyższym, na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Czynności kontrolne przeprowadził, na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.48.2021.1 z dnia 12 kwietnia 2021 r. (**dowód: akta kontroli str. 1**), kontroler -Iwona Palicka starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu - Delegatura w Pile, która złożyła oświadczenie o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie z udziału w wymienionej wyżej kontroli (**dowód: akta kontroli str. 2**).

Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-Pi.431.3.2.2021.1 z dnia 12 kwietnia 2021 r. (**dowód: akta kontroli str. 3**).

Celem kontroli była ocena prawidłowości prowadzonego postępowania w ramach przyznawania świadczeń rodzinnych i zasiłku dla opiekuna.

Funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze zakreślonym celami kontroli oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień.

W wyniku kontroli ustalono.

Jednostką realizującą zadanie w Gminie Zakrzewo jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakrzewie, zwany dalej „GOPS” lub „Ośrodek” (**dowód: Załącznik nr 1**).

Zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.) postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy (prezydent, burmistrz, wójt), który może upoważnić, w formie pisemnej (...) kierownika ośrodka pomocy społecznej (...), a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej (...) do prowadzenia postępowania i wydawania decyzji administracyjnych w ww. sprawach.

Wójt Gminy Zakrzewo, zwany w dalszej części Organem, upoważnił kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzewie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych i zasiłku dla opiekunów, a także do wydawania w tych sprawach decyzji - **dowód: Załącznik nr 1**.

Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizowane są przez pracownika GOPS zatrudnionego na stanowisku ds. obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, który m.in.:

- przyjmuje, kompletuje, sprawdza poprawność i rejestruje wnioski o świadczenia rodzinne,
- przygotowuje decyzje administracyjne z zakresu ww. świadczeń,
- współpracuje w zakresie przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego z Wielkopolskim Urzędem Wojewódzkim w Poznaniu,
- przyjmuje i przekazuje odwołania od decyzji wraz z aktami sprawy organowi odwoławczemu,
- sporządza zaświadczenia.

W toku kontroli sprawdzono prawidłowość postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych oraz legalność wydanych decyzji, w tym w szczególności:

- sprawdzono termin złożenia, poprawność wypełnienia i zgodność informacji zawartych we wnioskach o ww. świadczenia z rozporządzeniem Ministra

Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach

o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466);

- sprawdzono kompletność dokumentacji niezbędnej do ustalenia uprawnień do świadczeń i jej zgodność z ustawą o świadczeniach rodzinnych oraz ww. rozporządzeniem;
- sprawdzono udokumentowanie i prawidłowość ustalenia dochodu, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r., poz. 1497);
- kontroli poddano wydane przez organ właściwy decyzje w zakresie przyznanych świadczeń i ich zgodność z wnioskami, z przepisami ww. rozporządzenia w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U z 2021, poz. 735);
- - sprawdzono terminowość postępowania.

Ponadto skontrolowano prawidłowość prowadzonych postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r., poz. 1297).

W okresie od 1 lipca 2020 r. do 14 kwietnia 2021 r. do GOPS wpłynęło:

- 121 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami,
- 23 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego,
- 12 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego,
- 29 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
- 11 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego,
- 5 wnioski o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego

Ponadto ustalono, iż w ww. okresie GOPS wypłacał zasiłek dla opiekunów 5 osobom **(dowód: akta kontroli str. 4).**

W kontrolowanym okresie wydano ogółem 312 decyzji, z czego w zakresie:

- - zasiłków rodzinnych – 175,
- - zasiłku pielęgnacyjnego – 51,
- - świadczenia pielęgnacyjnego – 36,
- - jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – 27,
- - świadczenia rodzicielskiego – 15,
- - specjalnego zasiłku opiekuńczego – 8.

Kontroli poddano postępowania przeprowadzone przez GOPS w związku z wydanymi:

- 30 decyzjami o świadczenie rodzinne z dodatkami, co stanowi 17,1 % ogółu wydanych w tym zakresie decyzji,
- 6 decyzjami o zasiłek pielęgnacyjny, co stanowi 11,8 % ogółu wydanych w tym zakresie decyzji,
- 6 decyzjami o świadczenie pielęgnacyjne, co stanowi 16,7 % ogółu wydanych w tym zakresie decyzji,
- 10 decyzjami o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, co stanowi 37,0 % ogółu wydanych w tym zakresie decyzji,
- 5 decyzjami o świadczenia rodzicielskie, co stanowi 33,3 % ogółu wydanych w tym zakresie decyzji,
- 6 decyzjami o specjalny zasiłek opiekuńczy, co stanowi 75 % ogółu wydanych w tym zakresie decyzji,

Skontrolowano także akta spraw 3 osób, którym w okresie objętym kontrolą wypłacano zasiłek dla opiekuna, co stanowi 60 % ogółu osób, którym ww. zasiłek był w tym okresie wypłacany.

Próba kontrolną objęto:

- w przypadku zasiłku rodzinnego z dodatkami - 25 pierwszych decyzji wydanych w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie oraz 5 pierwszych decyzji wydanych w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 14 kwietnia 2021 r. w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie,

- w przypadku zasiłku pielęgnacyjnego - 3 pierwsze decyzje wydane w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. wraz z materiałem zebrany w sprawie oraz 3 pierwsze decyzje wydane w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 14 kwietnia 2021 r. wraz z materiałem zebrany w sprawie,
- w przypadku świadczeń pielęgnacyjnych - 3 pierwsze decyzje wydane w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. wraz z materiałem zebrany w sprawie oraz 3 pierwsze decyzje wydane w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 14 kwietnia 2021 r. wraz z materiałem zebrany w sprawie,
- w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka - 5 pierwszych decyzji wydanych w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. wraz z materiałem zebrany w sprawie oraz 5 pierwszych decyzji wydanych w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 14 kwietnia 2021 r. wraz z materiałem zebrany w sprawie,
- w przypadku świadczenia rodzicielskiego - 3 pierwsze decyzje wydane w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. wraz z materiałem zebrany w sprawie oraz 2 decyzje, tj. wszystkie decyzje, które zostały wydane w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 29 kwietnia 2021 r. wraz z materiałem zebrany w sprawie,
- w przypadku specjalnego zasiłku opiekuńczego - 3 pierwsze decyzje wydane w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. wraz z materiałem zebrany w sprawie oraz 3 pierwsze decyzje wydane w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 14 kwietnia 2021 r. wraz z materiałem zebrany w sprawie

(dowód: akta kontroli str. 5-19 oraz str. 20-24).

Kontrolą objęto również akta 3 osób, które w okresie objętym kontrolą pobierały zasiłek dla opiekuna, wyszczególnionych w raporcie z listy „Informacja o osobach pobierających zasiłek dla opiekuna od dnia 01 lipca 2020 roku” (dowód: akta kontroli str. 4).

Skontrolowane postępowania szczegółowo zostały opisane w **Załącznikach od nr 2 do nr 8** i stanowią integralną część projektu wystąpienia pokontrolnego.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zakrzewie w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami określonymi w rozporządzeniu w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości

zasiłku dla opiekuna oraz w ustawie o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin a w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2019 r. w sprawie kwoty świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2020 (M.P. z 2019 r., poz. 1067) oraz z obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2021 (M.P. z 2020 r., poz. 1031).

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo, a sposób ich doręczenia był zgodny z art. 39 i 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U z 2021, poz. 735), zwanej dalej k.p.a.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Wnioski opatrzone były datą wpływu i podpisem (parafą) pracownika oraz oznaczeniem (pieczęcią) organu prowadzącego postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych. Wnioski oraz zawarte w nich oświadczenia i pouczenia były podpisane przez osobę ubiegającą się o świadczenia rodzinne. Do wniosków dołączane były dokumenty wymienione w art. 23 ust. 4 *ustawy o świadczeniach rodzinnych*, stanowiące podstawę ustalenia prawa do świadczeń. Wszystkie skontrolowane sprawy, dotyczące świadczeń rodzinnych zawierały potwierdzenia weryfikacji danych w bazie PESEL.

Dołączona do wniosków dokumentacja zawierała informacje o uzyskanych dochodach, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, prawomocne wyroki sądu orzekające rozwód, orzeczenia sądu zasądzające alimenty na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną lub odpis protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, odpis zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem, zobowiązujących do alimentów na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną, odpis zupełny lub skrócony zgonu rodzica dziecka lub małżonka.

W przypadku gdy osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w orzeczeniu sądu, ugodzie sądowej lub ugodzie zawartej przed mediatorem lub innym tytule wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do wniosku dołączano zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów.

Osoba ubiegająca się o przyznanie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania do wniosku dołączała odpowiednie oświadczenie lub zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły poza miejscem zamieszkania oraz zaświadczenia potwierdzające tymczasowe zameldowanie,

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarskie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

W przypadku ustalania prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego w aktach sprawy znajdowały się dokumenty potwierdzające rezygnację z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej osoby zobowiązanej do alimentacji w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Oświadczenia stron oraz członków rodziny składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Ponadto stwierdzono stosowanie przepisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.), w szczególności art. 15 h ust. 1 pkt 2 zgodnie z którym z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którego ważność upływa w terminie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Stwierdzono następujące uchybienia:

1. Błędne oznaczenie organu w wydawanych decyzjach – stwierdzono w 55 przypadkach na 63 skontrolowane sprawy.

2. Brak precyzyjności podstaw prawnych decyzji - stwierdzono w 60 przypadkach na 63 skontrolowane sprawy, powołanie ustawy o świadczeniach rodzinnych bez wskazania konkretnych przepisów – w 1 przypadku na 63 skontrolowane sprawy.
3. Błędne sformułowanie sentencji decyzji, stwierdzono w 4 przypadkach na 63 skontrolowane decyzje.

Ad 1.

W myśl art. 107 §1 pkt 1 k.p.a. decyzja winna zawierać oznaczenie organu administracji publicznej. Art. 20 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych stanowi, iż postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z art. 3 pkt 11 powołanej ustawy jest wójt, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub otrzymującej świadczenie rodzinne. Stąd wskazanie w 55 decyzjach jako organu – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej a nie Wójta Gminy Zakrzewo uznać należy za błędne. Podkreślenia wymaga, iż oznaczenie organu ma doniosłe znaczenie dla oceny, czy decyzję wydał właściwy organ administracji publicznej. Decyzja powinna zawierać oznaczenie organu administracji publicznej, który ją wydał, a polega ono na podaniu pełnej nazwy organu i jego siedziby (adresu) w części komparacji. Jednakże brak oznaczenia organu w tak zwanej części nagłówkowej decyzji nie powoduje takiego skutku, jeżeli podpis osoby upoważnionej do wydania decyzji został opatrzony pieczęcią dostatecznie identyfikującą konkretny organ administracji publicznej.

Nie uwzględniono wyjaśnień kierownika GOPS 13 maja 2021 r., z których wynika, iż stosowanie niewłaściwego nagłówka miało miejsce do 26 stycznia 2021 r., tj. do dnia obowiązywania zarządzenia Wójta Gminy Zakrzewo nr 55.2019 z dnia 26 lipca 2019 r., zgodnie z którym cyt. „Przy załatwianiu spraw, o których mowa w § 1, kierownik GOPS stosuje blankiet korespondencyjny lub pieczętkę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzewie (...)”. Dnia 27 stycznia 2021 r. wprowadzone zostało zarządzenie Wójta Gminy Zakrzewo określające, że przy załatwianiu spraw, o których mowa w § 1 niniejszego zarządzenia, kierownik GOPS stosuje blankiet korespondencyjny lub pieczętkę nagłówkową Wójta Gminy Zakrzewo. Powyższe zarządzenie weszło w życie z dniem podjęcia, tj. 27 stycznia 2021 r. Na tej podstawie, we wszystkich wydanych decyzjach od tego dnia kierownik GOPS

umieszcza w nagłówku jako organ Wójt Gminy Zakrzewo, a nie GOPS (**dowód: Załącznik nr 9**).

Ad 2.

W podstawie prawnej większości decyzji opisanych w **Załącznikach od nr 2, 3, 4, 5, 6 i 7** wskazano przepisy w sposób nieprecyzyjny odpowiednio art. 4, 5, 6, 8, 10, 11a, 13, 15, 24, 26, 30 ustawy o świadczeniach rodzinnych, art. 15 b, 26 i 32 wskazanej ustawy, art. 16, 20, 24 i 32, 26, art. 16a, art. i 32, art. 17, 20, 24, 26, 32 oraz art. 17c, 26, ww. ustawy.

Ponadto w podstawie prawnej decyzji opisanej pod poz. 25 **Załącznika nr 2** wskazano m.in. ustawę o świadczeniach rodzinnych bez powołania konkretnych przepisów.

Zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. w decyzji należy podać m.in. jej podstawę prawną. W orzecznictwie podkreśla się, że podstawa prawna decyzji powinna zostać powołana dokładnie, ze wskazaniem wszystkich mających zastosowanie w danej sprawie przepisów prawa materialnego i formalnego (wraz ze wskazaniem konkretnego artykułu, paragrafu, punktu itd.) oraz z podaniem źródeł ich publikacji.

Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień kierownika GOPS z 13 maja 2021 r., który wskazał cyt. „(...) pracownik wydając decyzje administracyjne nie wskazał szczegółowo ustępów z ustawy dotyczących przedmiotowych decyzji, gdyż błędnie wskazał zbyt ogólne artykuły, sugerując się jednym z opracowanych wcześniej szablonów z programu”. Jednocześnie kierownik Ośrodka podkreślił, iż cyt. „(...) W trakcie okresu zasiłkowego terminowość co do wydawania decyzji jest bardzo istotna, dlatego staramy się pogodzić te wszystkie aspekty jak najlepiej, aby zachować ciągłość wypłat dla naszych klientów. Jeśli decyzja nie jest zgodna z żądaniem strony – decyzja odmowna lub w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” pracownik pochyla się nad każdą opracowywaną sprawą indywidualnie i stara się dopasować podstawę prawną do każdej analizowanej sytuacji (...)” (**dowód: Załącznik nr 10**).

Ad 3.

W decyzji opisanej pod poz. 15 **Załącznika nr 2** (**dowód: akta kontroli str. 28-29**) stwierdzono, iż w sentencji nie wskazano konkretnych wysokości przyznanych świadczeń, w tym nowo przyznanego dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Powyższą decyzją zmieniono wcześniejszą decyzję Wójta Gminy Zakrzewo przyznająca matce zasiłek rodzinny

wraz z dodatkami na wskazane we wniosku dzieci, w taki sposób, że przyznano wnioskodawczyni pełne kwoty zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami w okresie 01.09.2020 r. do 31.10.2020 r. oraz dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – opieka nad jednym dzieckiem przyznanym na syna w okresie od 01.09.2020 r. do 31.10.2020 r.

Wysokość zasiłków rodzinnych określa art. 6 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych natomiast wysokość dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego art. 10 ust. 2 tejże ustawy. Kwoty świadczeń wskazanych w ww. przepisach zmieniono, zgodnie z art. 19 ust. 4 powołanej ustawy, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna i wynoszą miesięcznie:

- zasiłek rodzinny: a) 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia, b) 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia, c) 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia;
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego wynosi 400,00 zł.

W sprawach opisanych pod poz. 2, 4 i 5 **Załącznika nr 7** (*dowód: akta kontroli str. 30-33*) w sentencji decyzji wskazano przyznanie stronom świadczenia rodzicielskiego w kwocie 1000,00 zł, na okres odpowiednio: od 17 marca 2021 r. do 15 maja 2022 r., od 3 września 2020 r. do 1 września 2021 r., od 1 kwietnia 2021 r. do 9 września 2021 r. nie wskazując, że przyznana kwota jest kwotą miesięczną.

Ponadto nie wskazano wysokości kwoty przyznanych świadczeń rodzicielskich za niepełny okres.

Artykuł 17 c ust. 4 pkt 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych stanowi, iż świadczenie rodzicielskie przysługuje w wysokości 1000,00 zł miesięcznie.

Zgodnie natomiast z art. 17c ust. 7 wskazanej ustawy kwotę świadczenia rodzicielskiego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Zwrócić należy uwagę, że rozstrzygnięcie zawarte w sentencji jest jednym z najistotniejszych elementów decyzji administracyjnej. Ma ono znaczenie szczególne, gdyż określa skutki ustalonego przez organ stanu faktycznego i zastosowanych przepisów. Konkretyzacja prawa powinna dokonywać się w rozstrzygnięciu, a nie w innych elementach decyzji. Dlatego rozstrzygnięcie winno zostać sformułowane w sposób dokładny, zrozumiały i jednoznaczny. Jednocześnie podkreślić należy, iż uzasadnienie decyzji nie może zastąpić rozstrzygnięcia, a w razie rozbieżności między osnową decyzji, a jej uzasadnieniem o sposobie rozstrzygnięcia sprawy decyduje sentencja (por. np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 2 lipca 2018 r., I OSK 873/18, LEX nr 2565108). Mając powyższe na względzie uznać należy, że sposób sformułowania sentencji decyzji opisanej pod poz. 15 *Załącznika nr 2* jest niedokładny a w przypadku sentencji decyzji opisanych pod poz. 2, 4 i 5 *Załącznika nr 7* jest niejednoznaczny i niezrozumiały bowiem może sugerować przyznanie świadczenia rodzicielskiego za niepełny miesiąc z naruszeniem art. 17c ust. 7 ustawy o świadczeniach rodzinnych, co w rzeczywistości nie miało miejsca.

W związku z powyższym nie uznano wyjaśnień kierownika GOPS cyt. „(...) kwota świadczenia rodzicielskiego wynika z ustawy o świadczeniach rodzinnych art. 17c ust. 5 i wynosi 1000,00 zł miesięcznie. Sentencja została skonstruowana w sposób krótki i zwięzły, gdyż pracownik przygotowujący decyzję tłumacząc się omyłką pisarską, faktycznie nie uwzględnił w sentencji decyzji, iż jest to kwota miesięczna, pomimo iż wcześniej stosował taką praktykę. Powyższa sytuacja miała charakter jednostkowy i nie wynikała z nieznamomości przepisów prawa lecz spowodowana była przeoczeniem. Pracownik w uzasadnieniu decyzji zawarł dokładne wyjaśnienie dotyczące dzielenia kwoty w przypadku niepełnych miesięcy oraz wskazał wysokość kwot za niepełne miesiące” (**dowód: Załącznik nr 11**).

Realizacja zadań wynikających z ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Ustalenie i wypłata zasiłków dla opiekunów realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r., poz. 1297). Ustawa daje prawo korzystania ze świadczenia osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o

świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 1548 ze zm.) z dniem 1 lipca 2013 r.

Kontrolą objęto akta 2 osób pobierających w badanym okresie zasiłek dla opiekuna, które zostały szczegółowo opisane z **Załączniku nr 8** stanowiącym integralną część projektu wystąpienia pokontrolnego.

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą w 2 przypadkach opisanych pod poz. 2 i 3 **Załącznika nr 8** nie zastosowano wytycznych art. 7 ust. 3 ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, w myśl którego aktualizację wywiadu rodzinnego należy przeprowadzać co 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który zostało ustalone prawo do zasiłku dla opiekuna, pozostało więcej niż 3 miesiące, oraz w sytuacji gdy zaistniały wątpliwości co do faktu sprawowania opieki przez osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna.

Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień kierownika GOPS, który wskazał cyt. „Pracownik działu świadczeń rodzinnych, zwrócił się do kierownika zachowując wskazany w ustawie termin, natomiast pracownik socjalny przeprowadził wywiad zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego § 2 pkt 1 cytuję „Wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia”. W ocenie Kierownika zlecenie wywiadu na potrzeby zasiłku dla opiekuna nastąpiło w ustawowym terminie, lecz przeprowadzenie wywiadu przez pracownika socjalnego zostało zrealizowane zgodnie z § 2 pkt 1 ww. rozporządzenia. Ponadto na uwadze należy mieć fakt, iż pracownicy działów współpracują ze sobą i na bieżąco są w posiadaniu informacji dotyczących osób pobierających świadczenia opiekuńcze. Rodziny, które pobierają zasiłek dla opiekuna są znane pracownikom Ośrodka, od lat sytuacja w tych rodzinach się nie zmieniła i nie wydarzyło się nic co mogłoby budzić wątpliwości co do sprawowanej opieki” – **dowód: Załącznik nr 12.**

Stan faktyczny został utrwalony w projekcie wystąpienia pokontrolnego oraz w wymienionych poniżej załącznikach:

1. Lista sprawdzająca „Sprawy organizacyjne”.
2. Lista sprawdzająca „Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego”.
3. Lista sprawdzająca „Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka”.

4. Lista sprawdzająca „Zasiłki pielęgnacyjne”.
5. Lista sprawdzająca „Specjalny zasiłek opiekuńczy”.
6. Lista sprawdzająca „Świadczenie pielęgnacyjne”.
7. Lista sprawdzająca „Świadczenie rodzicielskie”.
8. Lista sprawdzająca „Zasiłek dla opiekuna”.
9. Wyjaśnienia kierownika GOPS z 13 maja 2021 r. dotyczące błędnego oznaczania organu w wydawanych decyzjach
10. Wyjaśnienia kierownika GOPS z 13 maja 2021 r. dotyczące braku precyzyjności podstaw prawnych.
11. Wyjaśnienia kierownika GOPS z 13 maja 2021 r. dotyczące błędnego formułowania sentencji decyzji.
12. Wyjaśnienia kierownika GOPS z 13 maja 2021 r. dotyczące terminu przeprowadzania aktualizacji wywiadu środowiskowego.

Przeprowadzenie kontroli odnotowano w książce kontroli Urzędu Gminy w Zakrzewie, pod poz. 1/2021.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny zawarte w wystąpieniu pokontrolnym wnoszę o:

1. Powoływanie w podstawie prawnej decyzji wszystkich, mających zastosowanie w rozpatrywanej sprawie przepisów prawa formalnego i materialnego, z podaniem odpowiedniego ustępu i litery danej regulacji.
2. Formułowanie sentencji decyzji w sposób dokładny, zrozumiały i jednoznaczny.
3. Przeprowadzanie aktualizacji wywiadu w miejscu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną co 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który zostało ustalone prawo do zasiłku dla opiekuna, pozostało więcej niż 3 miesiące, oraz w każdej sytuacji, gdy zaistnieją wątpliwości co do faktu sprawowania opieki przez osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna.

Jednocześnie odstępuje się od wydania zalecenia w związku ze stwierdzeniem błędnego oznaczenia organu w wydawanych decyzjach, z uwagi na fakt wydania przez Wójta Zakrzewa stosownego zarządzenia (obowiązującego od 27 stycznia 2021 r.), które w sposób właściwy określa, iż przy załatwianiu spraw, o których mowa w § 1 niniejszego zarządzenia, kierownik GOPS stosuje blankiet korespondencyjny lub pieczętkę nagłówkową Wójta Gminy Zakrzewo.

Zgodnie z art. 48 ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Treść wystąpienia podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2176), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Łukasz Krysztofiak
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Dokument sporządziła 01.07.2021 r. : Iwona Palicka starszy specjalista